

Sygn. akt VI GC 1755/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2019 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni VI Wydział Gospodarczy, w składzie:

Przewodniczący:	SSR Justyna Supińska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Moszyk

po rozpoznaniu w dniu 09 stycznia 2019 roku w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.**

przeciwko(...)z **siedzibą w G.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) z siedzibą w G. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. kwotę 5 573,88 złotych (pięć tysięcy pięć siedemdziesiąt trzy złote osiemdziesiąt osiem groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 09 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego(...)z siedzibą w G. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. kwotę 2 067 złotych (dwa tysiące sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VI GC 1755/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 02 marca 2018 roku powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. domagał się zasądzenia od pozwanego(...) z siedzibą w G. kwoty 5 573,88 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 09 czerwca 2017 roku do dnia zapłaty, a także kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 23 września 2016 roku pozwany zawarł z występującym jako konsument W. J. umowę pożyczki numer (...) (kredyt konsumencki) i pobrał kwotę 6 266 złotych tytułem prowizji za jej udzielenie. Strony ustaliły termin zwrotu pożyczki na dzień 11 października 2022 roku. W. J. dokonał w dniu 25 maja 2017 roku całkowitej wcześniejszej spłaty pożyczki. W tej sytuacji pozwany miał obowiązek rozliczenia z konsumentem prowizji w zakresie jej proporcjonalnego zwrotu do dnia 08 czerwca 2017 roku, czego jednakże nie uczynił. Powód po nabyciu wierzytelności od W. J., dochodzi jej w niniejszym postępowaniu.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 22 marca 2018 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII GNc 1221/18 Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku uwzględnił żądanie pozwu w całości.

W sprzeciwie od powyższego orzeczenia pozwany Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. wniósł o oddalenie powództwa w uzasadnieniu wskazując, że nie kwestionuje stanu faktycznego przedstawionego

przez powoda w zakresie zawarcia umowy pożyczki numer (...), wypłaconej kwoty pożyczki oraz poniesionych kosztów związanych z zawarciem przedmiotowej umowy, jak i wcześniejszej spłaty pożyczki.

Pozwany zakwestionował natomiast prezentowaną przez powoda interpretację treści art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993), w tym także stanowisko wyrażone przez Rzecznika Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zawarte w piśmie z dnia 16 maja 2016 roku podnosząc, że może to świadczyć o uzurpowaniu sobie przez te organy kompetencji do dokonywania wiążącej interpretacji przepisów prawa zarezerwowanej wyłącznie dla sądów.

Pozwany zarzucił, że koszty ponoszone przez kredytobiorcę na rzecz kredytodawcy tytułem jednorazowych czynności bądź usług związanych z udzieleniem kredytu, których wysokość nie jest uzależniona od okresu obowiązywania umowy, nie dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, a zatem nie podlegają rekalkulacji w sytuacji wcześniejszej całkowitej spłaty kredytu. Pozwany wskazał, że na pobraną prowizję w kwocie 6 266 złotych składały się koszty bezpośrednio związane z udzielonym kredytem (prowizja dla pośrednika, raport BIK, wsparcie procesu weryfikacji dokumentacji kredytowej – w kwocie 2 918,58 złotych) oraz koszty stanowiące przychód pozwanego (w kwocie 3 347,42 złotych).

Pozwany wskazał również, że w przypadku spłaty pożyczki przed terminem, pożyczkobiorca jest uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na który składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy (np. koszt zabezpieczenia lub ubezpieczenia kredytu). Na poparcie swego stanowiska pozwany powołał się na poglądy doktryny i treść art. 16 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego numer 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę numer 87/102/EWG. Zdaniem pozwanego w niniejszej sprawie mamy do czynienia z prowizją z tytułu udzielenia pożyczki, która jest niezwiązana z długością okresu kredytowania, w związku z czym nie podlega rekalkulacji.

Pozwany zakwestionował również skuteczność umowy przelewu wierzytelności z dnia 22 lutego 2018 roku z powodu nieistnienia roszczenia pożyczkobiorcy o zwrot części prowizji, a nadto zarzucił, że przelew wierzytelności na podstawie powyższej umowy został dokonany wbrew właściwości zobowiązania i dlatego też przedmiotową umowę przelewu wierzytelności należy uznać za bezwzględnie nieważną.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23 kwietnia 2016 roku(...)z siedzibą w G. Oddział (...) reprezentowany przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytowo – akcyjną z siedzibą w G. (pośrednika kredytowego) zawarł z W. J. umowę pożyczki (kredyt konsumencki) numer (...), na podstawie której udzielił W. J. na cele konsumpcyjne pożyczki w kwocie 24 100 złotych (całkowita kwota pożyczki), uwzględniającej między innymi koszty w postaci prowizji z tytułu udzielenia pożyczki w kwocie 6 266 złotych.

Umowa została zawarta przez strony na okres od dnia 23 września 2016 roku do dnia 11 października 2022 złotych, z możliwością wcześniejszej spłaty pożyczki.

W punkcie 19 umowy wskazano, że pożyczkobiorca jest zobowiązany ponieść następujące koszty: koszty związane z zawarciem umowy, tj. opłatę przygotowawczą w kwocie o złotych i prowizję z tytułu udzielania pożyczki w kwocie 6 266 złotych, koszty związane z ustanowieniem zabezpieczeń, tj. koszty wymienione w pkt 24 ppkt b) umowy, których wartość wyniosła o złotych, koszty usług dodatkowych, tj. koszt, o jakim mowa w pkt 24 ppkt a) umowy w kwocie o złotych oraz koszty inne, których w umowie nie wymieniono.

Zgodnie z punktem 27 umowy pożyczkobiorca miał prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w umowie osobiście w kasie lub poprzez wpłatę na rachunek pożyczkowy.

W przypadku spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie, w braku odmiennej dyspozycji pożyczkobiorcy dokonane wpłaty zostaną zaliczone na poczet spłaty kapitału w taki sposób, że wpłata zostanie przeznaczona w

następującej kolejności na: spłatę najbliższej wymagalnej raty w kwocie odpowiadającej jej wysokości pomniejszonej o odsetki za okres od dnia dokonania wcześniejszej spłaty do dnia wymagalności raty i spłatę kapitału pożyczki w taki sposób, że czas obowiązywania umowy ulegnie skróceniu; w takim przypadku całkowity koszt pożyczki ulegnie obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy licząc od momentu spłaty pożyczki przed terminem.

umowa pożyczki – k. 16-21 akt, deklaracja członkowska – k. 66 akt

W. J. w dniu 25 maja 2015 roku dokonał wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki udzielonej mu przez (...)z siedzibą w G. na podstawie umowy pożyczki z dnia 23 września 2016 roku.

niesporne, a nadto: potwierdzenie spłaty pożyczki – k. 22 akt, oświadczenie o dokonaniu całkowitej spłaty kredytu konsumenckiego – k. 23 akt, wyliczenia – k. 24 akt

W dniu 22 lutego 2018 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. (jako cesjonariusz) zawarł z W. J. (jako cedentem) umowę przelewu wierzytelności przysługującej cedentowi od Spółdzielczej (...) z siedzibą w G. z tytułu wcześniejszej spłaty pożyczki numer (...), w celu jej wyegzekwowania od pożyczkodawcy.

O zawarciu umowy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. poinformował(...)z siedzibą w G., którego wezwał do zapłaty kwoty 5 573,88 złotych tytułem zwrotu proporcjonalnej części prowizji uiszczonych przez W. J. z tytułu udzielenia pożyczki numer (...).

umowa przelewu wierzytelności – k. 28 akt, zawiadomienie o przelewie wierzytelności wraz z wezwaniem do zapłaty i potwierdzenie nadania i odbioru – k. 29-33 akt

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie oświadczeń stron w zakresie, w jakim nie były one kwestionowane przez stronę przeciwną.

Sąd uwzględnił także dowody z dokumentów przedłożonych przez strony w toku postępowania, których prawdziwość nie była przez nie kwestionowana i które nie budziły wątpliwości Sądu co do swej wiarygodności, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary.

Pozostałe dokumenty nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż nie wnosiły do sprawy nowych i istotnych okoliczności, w szczególności Sąd nie oparł się na przedłożonych dokumentach zawierających stanowisko Rzecznika Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zakresie interpretacji treści art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993), mając na uwadze, że Sąd nie jest związany zawartymi tam poglądami prawnymi.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 09 stycznia 2019 roku Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność poprawności przedstawionych przez pozwanego wyliczeń w zakresie składowych pobranej od W. J. prowizji, mając na uwadze, że powód nie kwestionował powyższych wyliczeń, a jedynie wpływ tych wyliczeń (w tym rozróżnienie kosztów bezpośrednio związanych z udzielonym kredytem i przychodów pozwanego) na zasadność powództwa.

W niniejszej sprawie powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. domagał się zasądzenia od pozwanego (...)z siedzibą w G. kwoty 5 573,88 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 09 czerwca 2017 roku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu proporcjonalnej (za okres, o który skrócono czas obowiązywania umowy) części prowizji w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki udzielonej przez pozwanego.

Stan faktyczny sprawy pozostawał w zasadzie w całości bezsporny. Strony pozostawały zgodne co do tego, że pozwanego i poprzednika prawnego powoda – W. J. łączyła umowa pożyczki (kredytu konsumenckiego) oraz że

pożyczka została przez niego spłacona przed umówionym terminem spłaty. Pozwany nie kwestionował również sposobu wyliczenia wysokości dochodzonej części prowizji oraz daty jej wymagalności, wskazując jedynie na brak podstaw prawnych do dokonania zwrotu.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie, a przez to wymagającą rozstrzygnięcia pozostawało zatem ustalenie, czy powodowi przysługuje zwrot proporcjonalnej (do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy) części prowizji w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki.

Zgodnie z punktem 27 umowy z dnia 23 września 2016 roku łączącej pozwanego i poprzednika prawnego powoda, pożyczkobiorca miał prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w umowie osobiście w kasie lub poprzez wpłatę na rachunek pożyczkowy. W przypadku spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie, w braku odmiennej dyspozycji pożyczkobiorcy (a pozwany nie wykazał, by W. J. jako pożyczkobiorca taką odmienną dyspozycję złożył) dokonane wpłaty miały być zaliczane na poczet spłaty kapitału w taki sposób, że wpłata przeznaczana była w pierwszej kolejności na spłatę najbliższej wymagalnej raty w kwocie odpowiadającej jej wysokości pomniejszonej o odsetki za okres od dnia dokonania wcześniejszej spłaty do dnia wymagalności raty, a następnie – na spłatę kapitału pożyczki w taki sposób, że czas obowiązywania umowy ulegnie skróceniu – w takim przypadku całkowity koszt pożyczki ulegnie obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy licząc od momentu spłaty pożyczki przed terminem.

Jednocześnie zawarta z pożyczkobiorcą umowa nie zawierała własnej definicji całkowitego kosztu pożyczki, wobec czego przyjąć należało, zgodnie z art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993), że całkowity koszt pożyczki (kredytu konsumenckiego) obejmuje wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku, gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu – z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Powyższe zatem jednoznacznie przesądza o tym, że na podstawie łączącej strony umowy pożyczki, pozwany – w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki przez pożyczkobiorcę – zobowiązany był zwrócić mu wszystkie koszty składające się na całkowity koszt pożyczki (a więc nie tylko odsetki, ale i prowizje oraz inne koszty) w proporcjonalnej do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy – wielkości. Umowa nie różnicowała tych kosztów pod względem ich związania z czasem trwania umowy, a zatem brak jest jakichkolwiek podstaw do tego, by Sąd w niniejszej sprawie wprowadzał przedmiotowe rozróżnienie. Takie ukształtowanie treści umowy jest w ocenie Sądu dopuszczalne w ramach zasady swobody umów wynikającej z treści art. 353¹ k.c. i jako nie będące sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, z ustawą oraz nie mające na celu obejścia ustawy, nie jest dotknięte sankcją nieważności.

Niezależnie od powyższego, roszczenie powoda znajdowało również – zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę – swoją podstawę także w treści art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993), zgodnie z którym, w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Powołany przepis stanowi implementację prawa unijnego, tj. art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady numer 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady numer 87/102/EWG, wedle którego konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt. W takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy.

W doktrynie i orzecznictwie art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) jest przedmiotem rozbieżnych poglądów. Jak wskazano w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 19 września 2018 roku (w sprawie o sygn. akt I 1 C 1380/18) część komentatorów i judykatury stoi na stanowisku, iż powołany przepis nie obejmuje prowizji przygotowawczej, która

stanowi wynagrodzenie kredytodawcy za czynności związane z zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Przepis ten dotyczy bowiem jedynie takich świadczeń kredytobiorcy, których wysokość lub powstanie zależy od okresu kredytowania, czyli okresu, na jaki udzielono kredytobiorcy kredytu. Dlatego też redukcja kosztów określonych w art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) powinna dotyczyć należności naliczanych okresowo. Obowiązek obniżenia całkowitego kosztu kredytu odnosi się bowiem wyłącznie do kosztów rozłożonych w czasie. O tym, czy dany koszt jest rozłożony w czasie, nie decyduje termin jego wymagalności ani też fakt kiedy konsument go faktycznie poniósł, ale okres, do którego odnosi się ten koszt. A zatem koszty pobierane za jednorazowe czynności lub usługi (np. opłata przygotowawcza pokrywająca koszty udzielenia kredytu, prowizja pośrednika za zawarcie umowy kredytowej) nie będą ulegały obniżeniu w razie spłaty kredytu przed terminem. Natomiast koszty „rozciągnięte” w czasie (np. odsetki, koszty zabezpieczenia lub ubezpieczenia kredytu, opłata za prowadzenie rachunku bankowego założonego do obsługi kredytu) będą podlegały obniżeniu według kryterium czasowego, to jest biorąc pod uwagę okres, o który skrócono czas obowiązywania umowy. Zwolennicy przytoczonego stanowiska podnoszą, że powyższy wniosek znajduje oparcie w wykładni językowej (sformułowanie w art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993): koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy) oraz prounijnej (sformułowanie w art. 16 ust. 1 zd. 2 przywołanej we wcześniejszej części uzasadnienia dyrektywy: odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy). W ich ocenie przemawia za nim również wykładnia funkcjonalna – kredytodawca nie powinien odnosić korzyści jedynie co do tej części okresu kredytowania, która została skrócona w wyniku przedterminowej spłaty kredytu (tak: T. Czech, Komentarz do art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, WKP 2018, a także Sąd Okręgowy w Gliwicach w wyroku z dnia 20 grudnia 2017 roku w sprawie o sygn. akt III Ca 1489/17).

Przeciwnicy powołanego stanowiska opowiadają się za prokonsumencką wykładnią art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) podnosząc, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego przez kredytobiorcę przysługuje mu roszczenie o obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu (w tym prowizji przygotowawczej) proporcjonalnie do skrócenia okresu kredytowania. Powyższy pogląd podziela Sąd rozpoznający niniejszą sprawę.

Nie sposób bowiem zgodzić się z interpretacją, jakoby koszty kredytu (pożyczki) można było podzielić na dwa rodzaje kosztów: koszty, których wysokość została rozłożona w czasie (zależnych od czasu obowiązywania umowy, np. odsetki lub koszty ubezpieczeniowe) i koszty których wysokość jest stała, nierozłożona w czasie – niezależnych od długości obowiązywania umowy. Taka interpretacja nie jest przekonująca z dwóch powodów. Po pierwsze, należy mieć na uwadze, że taki podział kosztów nie znajduje żadnego odzwierciedlenia w ustawie. Art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) mówi bowiem o całkowitym koszcie kredytu, a więc o wszelkich kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt. Po drugie, taka interpretacja przepisu umożliwiałaby jego łatwe obchodzenie. Zamiast pobierania odsetek, kredytodawcy mogliby konstruować umowy w taki sposób, że tylko w niewielkim stopniu lub w ogóle nie pobieraliby odsetek, czy też prowizji z tytułu udzielonego kredytu, a więc wynagrodzenia z tytułu kapitału przekazanego kredytobiorcy, natomiast wynagrodzenie to ukryte byłoby pod tzw. opłatami przygotowawczymi, administracyjnymi itp. W ten sposób dochodziłoby do obejść i naruszenia ratio legis art. 49 w zw. z art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993). Powołana interpretacja art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) zyskała aprobatę części doktryny i orzecznictwa (por. wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 19 września 2018 roku w sprawie o sygn. akt I 1 C 1380/18, wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi z dnia 23 stycznia 2018 roku w sprawie o sygn. akt VIII C 1148/17, czy wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 11 stycznia 2018 roku w sprawie o sygn. akt II Ca 795/17, a także E. Rutkowska – Tomaszewska, Redukcja kosztów kredytu konsumenckiego a przedterminowa jego spłata w świetle art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim [w:] *Studia Prawno – Ekonomiczne*, t. C 2016, s. 163-177). Należy zgodzić się także z poglądem wyrażonym w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 19 września 2018 roku w sprawie o sygn. akt I 1 C 1380/18, że prokonsumencka wykładnia art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) wymaga jednak poszerzenia o kontekst funkcjonalny i celowościowy. Nie można bowiem

przyjąć, że już sama wykładnia literalna tego przepisu pozwala na stwierdzenie, że w zakres zastosowania tej normy wchodzi również prowizja przygotowawcza za udzielenie kredytu. Tego typu interpretacja prowadziłaby bowiem do wniosku, że sformułowanie „które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy” byłoby w omawianej regulacji zbędne (zakaz wykładni per non est). W istocie językową konstrukcją art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) ocenić należy jako rodzącą problemy z ustaleniem rzeczywistego zamysłu ustawodawcy. Zmusza to do pomocniczego odwołania się do wykładni funkcjonalnej oraz celowościowej omawianej normy (tamże). W doktrynie podnosi się, że w zakres dyrektyw wykładni funkcjonalnej wchodzi te wszystkie reguły, które w taki lub inny sposób nakazują uwzględnianie przy interpretacji przepisów szeroko rozumianego kontekstu społecznego, politycznego, ekonomicznego oraz aksjologicznego systemu prawa. Wykładnia funkcjonalna pełni rolę subsydiarną w stosunku do wykładni językowej. Subsydiarność wykładni funkcjonalnej polega przede wszystkim na tym, że służy ona do rozstrzygnięcia wątpliwości, które nasuwa wykładnia językowa, a w szczególności pozwala uzasadnić wybór między różnymi możliwymi interpretacjami językowymi danego zwrotu, czy przepisu, a ponadto używa się jej do potwierdzenia rezultatu wykładni językowej, a w wyjątkowych sytuacjach motywowanych ważnymi powodami przy jej pomocy uzasadnia się modyfikacje lub nawet odstępstwo od sensu językowego przepisu (L. Morawski, Zasady wykładni prawa, Toruń 2006, s. 135-136). Jak wskazano w powyższej części uzasadnienia, sporu w zakresie interpretacji art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) nie sposób jest rozwiązać opierając się wyłącznie na wykładni językowej przepisu, w oderwaniu od innych instytucji prawnych wprowadzonych przez ustawę. Przepis ten należy rozpatrywać z perspektywy całej ustawy jako tej, która przewiduje pewne rozwiązania prawne w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu rzeczywistej i efektywnej ochrony konsumenta. Istotą wprowadzenia art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) i jego odpowiednika, tj. art 16 ust. 1 dyrektywy jest ograniczenie kosztów kredytu w przypadku ich przedterminowej spłaty. Celem tego przepisu jest możliwość szybszego uwolnienia się konsumenta od zobowiązań na nim ciążyących z jednoczesną korzyścią z tym związaną w postaci zmniejszenia kosztów wiążących się z zaciągniętym kredytem. Instytucja szczególnych uprawnień konsumenta, a wśród nich prawo do przedterminowej spłaty całości lub części kredytu ma zapewnić konsumentowi rzeczywistą i efektywną ochronę w relacjach umownych z profesjonalistą i nie może być tym samym ograniczana poza przypadkami wyraźnie w ustawie przewidzianymi (tak Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 września 2018 roku w sprawie o sygn. akt I 1 C 1380/18, a także E. Rutkowska – Tomaszewska, Redukcja kosztów kredytu konsumenckiego a przedterminowa jego spłata w świetle art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim [w:] Studia Prawno – Ekonomiczne, t. C 2016, s. 163-177). Za przyjętą interpretacją art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) przemawiają także istotne względy systemowe. Zwrócić należy uwagę, że zgodnie z art. 54 ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) w przypadku odstąpienia od umowy kredytodawcy nie przysługują żadne inne opłaty, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej. Z kolei w myśl art. 28a ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) opłaty i inne koszty uiszczone przez konsumenta przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki podlegają niezwłocznie zwrotowi, w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie została zawarta lub kwota kredytu nie została wypłacona przez kredytodawcę w terminie wskazanym w umowie. Wobec powyższego nie sposób jest uznać, by na przeszkodzie zwrotowi części prowizji przy wcześniejszej spłacie kredytu stało to, że stanowi ona koszt kredytodawcy związany z przygotowaniem się do zawarcia umowy, skoro mimo poniesienia tego kosztu w przypadku odstąpienia od umowy oraz braku wypłaty kwoty kredytu w terminie kredytodawca i tak zobowiązany jest do zwrotu całości prowizji. Przytoczony kontekst funkcjonalny i systemowy przedmiotowego przepisu przemawia za uznaniem, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego przez kredytobiorcę przysługuje mu roszczenie o obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu składających się na całkowity koszt kredytu niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez konsumenta (pożyczkobiorcę) – proporcjonalnie do skrócenia okresu kredytowania. Inna interpretacja przepisu mogłaby prowadzić do nadużyć i rekompensowania przez kredytodawców ryzyka wcześniejszej spłaty kredytu wysokimi opłatami przygotowawczymi. Tymczasem ryzyko to rekompensowane

jest już regulowaną ustawowo wysokością prowizji za przedterminową spłatę (art. 50 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993).

Jednocześnie, niezależnie od powyższego, na marginesie jedynie wskazać należy, że pozwany nie zdołał wykazać, ażeby prowizja pobrana w kwocie 6 266 złotych przy zawieraniu umowy pożyczki z dnia 23 września 2016 roku była kosztem pozwanego niezależnym od czasu trwania umowy. Nie ulega wątpliwości, że umowa pożyczki pomiędzy pozwanym a poprzednikiem prawnym powoda została sporządzona i zawarta z wykorzystaniem wzorca umownego, którego twórcą jest pozwany. Pozwany jednakże nie zawarł w jej treści ani definicji prowizji z tytułu udzielenia pożyczki, ani zapisu, że stanowi ona koszt jednorazowy i prowizja taka nie podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu na podstawie art. 49 ust.1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) w przypadku wcześniejszej spłaty, brak jest również w umowie wskazania, co składa się na ową prowizję, w tym w szczególności, że znaczną jej część stanowią koszty bezpośrednie związane z udzielonym kredytem, np. prowizja dla pośrednika kredytowego (na marginesie jedynie wskazać należy, że art. 28 przedmiotowej ustawy nakazuje przekazanie przez pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy z konsumentem informacji o wysokości kosztów czynności faktycznych lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem, zawieraniem lub wykonywaniem umowy o kredyt, które pośrednik kredytowy otrzymuje od konsumenta oraz informacje, czy pośrednik kredytowy otrzymuje wynagrodzenie od kredytodawcy). Zgodnie zaś z treścią art. 385 § 2 k.c. wzorec umowy powinien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały, a postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na korzyść konsumenta.

Odnosząc się natomiast do zarzutu braku legitymacji procesowej powoda, to wskazać należy, że w świetle powyższej analizy treści art. 49 ust. 1 w zw. z art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993), zarzut ten uznać należało za niezasadny. Pozwany kwestionując legitymację powoda podnosił bowiem, że przelew wierzytelności dokonany został wbrew właściwości zobowiązania, co czyni tę czynność prawną bezwzględnie nieważną, przelew dotyczył miał bowiem wierzytelności nieistniejącej, bo obejmującej koszty ponoszone przez kredytobiorcę na rzecz kredytodawcy tytułem jednorazowych czynności bądź usług związanych z udzieleniem kredytu, których wysokość nie jest uzależniona od okresu obowiązywania umowy, a więc nie podlegających rekalkulacji w przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty.

Zgodnie z treścią art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. W doktrynie przyjmuje się, że ze względu na właściwość zobowiązania nie można przelać wierzytelności związanych ściśle z daną osobą, np. prawa do renty. Uprawnienie wynikające z przepisu art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) przysługuje konsumentowi, jednakże zdaniem Sądu nie jest to uprawnienie związane ściśle z jego osobą. Brak jest również zastrzeżenia ustawowego, czy umownego o zakazie przelewu, zatem zarzut braku legitymacji czynnej jest bezzasadny w świetle poczynionych przez Sąd w powyższej części uzasadnienia ustaleń, że zarówno umową między stronami, jak i dyspozycją art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) objęte są wszystkie koszty pożyczki, bez względu na moment ich poniesienia i bez względu na to, czy są one skorelowane z czasem trwania umowy.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie punktu 27 umowy pożyczki z dnia 23 września 2016 roku w zw. z art. 49 ust. 1 w zw. z art. 5 pkt 6 w zw. z art. 52 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) w zw. z art. 481 § 1 k.c. Sąd w punkcie pierwszym wyroku zasądził od pozwanego(...) z siedzibą w G. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. kwotę 5 573,88 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 09 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, tj. na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 067 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 250 złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwotę 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwotę 1 800 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego (§ 2 pkt 4 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 265).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

SSR Justyna Supińska

Gdynia, dnia 26 stycznia 2019 roku